

 Nome kommune	Sluttbehandling Detaljregulering for Søve gruver		
	Arkivsaknr: 24/8128		
	Jnr.:	Arkiv	Saksbehandler
	2026001334	K2-L12	Frid Elisabeth Berge

Forvaltningsorgan	Dato	Sak nr
Samfunnsutviklingsutvalg	05.02.2026	005/26
Kommunestyret	24.02.2026	005/26

Innstilling fra kommunedirektøren:

Detaljreguleringsplan for Søve gruve godkjennes jf. Plan- og bygningsloven §12-12, med endringer som kommer frem av rød skrift i planbestemmelsene.

(Kommunestyret gjør endelig vedtak).

Kommunestyret 24.02.2026:

Behandling:

Enstemmig

KS- 005/26 Vedtak:

Detaljreguleringsplan for Søve gruve godkjennes jf. Plan- og bygningsloven §12-12, med endringer som kommer frem av rød skrift i planbestemmelsene.

Samfunnsutviklingsutvalg 05.02.2026:

Behandling:

Votering: Enstemmig for kommunedirektørens innstilling.

SU- 005/26 Vedtak:

Detaljreguleringsplan for Søve gruve godkjennes jf. Plan- og bygningsloven §12-12, med endringer som kommer frem av rød skrift i planbestemmelsene.

(Kommunestyret gjør endelig vedtak).

Vedlegg:

26.01.2026	Revidert planbeskrivelse oppdatert 04.11.25	506240
26.01.2026	2025-11-04_plankart-B600_Søve gruver_A1	506238
26.01.2026	Søve gruver_forslagsstillers kommentar til uttalelser	506233

	offentlig ettersyn av planforslag	
26.01.2026	2025-11-04 Planbestemmelser Søve gruver_REV (1)	506234
26.01.2026	Detaljregulering for Søve gruver - risiko og sårbarhetsanalyse - versjon sluttbehandling	506231
07.11.2025	KU_opprydding og deponering av radioaktivt avfall fra Søve gruver_VER 3.1_35182	499995
07.11.2025	Vedlegg samlet_KU for opprydding og deponering av radioaktivt avfall fra Søve gruver_3.1	499994
07.11.2025	planprogram søve gruver	499707
07.11.2025	25 10 09 Befaringsrapport Søve Gruve 08 - Sondering etter fast fjell 2 (1)	499709
07.11.2025	Flomvurdering_Sarkofag_Søve_Gruver (7)	499712
07.11.2025	Ingeniørgeologiske vurderinger - Sarkofag ved Søve gruver (4)	499713
07.11.2025	B100_B01	499710
07.11.2025	B201_B01	499711
07.11.2025	3D_Søve	499946
07.11.2025	3D_Søve2	499947
07.11.2025	3D_Søve3	499948
07.11.2025	3D_Søve4	499949
07.11.2025	3D_Søve5	499950
07.11.2025	3D_Søve6	499951
14.01.2026	Uttalelse til høring av detaljregulering for området Søve gruver- sarkofag for radioaktivt avfall- planID 4018-2025-01	505286
14.01.2026	Høringsuttalelse om detaljreguleringsplan for Søve Gruve, Nome kommune	505225
06.01.2026	Uttalelse - høring - reguleringsplan - Nome 24/93 - 95 - 107 - detaljregulering for området Søve gruver - sarkofag for radioaktivt avfall - planID 4018_2025_01	504595
22.12.2025	Uttalelse til offentlig ettersyn av reguleringsplan for Søve gruve - planID 4018_2025_01 - Nome kommune.PDF	504089
22.12.2025	Offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for Søve gruver i Nome kommune.PDF	504085
09.12.2025	Automatisk tilbakemelding - Offentlig ettersyn forslag til reguleringsplan - Søve Gruve - Nome k.pdf	503087
17.12.2025	5801596_1_1.PDF	503727
19.02.2026	Notat - Vurdering av områdestabilitet – Sarkofag ved Søve gruver	508715

Bakgrunn for saken

Formålet med detaljreguleringsplanen er å legge til rette for etablering av en betongsarkofag for sikker deponering av slaggklumper med lavradioaktivt avfall fra tidligere gruvedrift ved Søve gruver. Målsettingen med tiltaket er å rydde opp i eksisterende lavradioaktiv og annen forurensning, slik at området kan brukes uten varige restriksjoner og uten ulempe for befolkning eller miljø.

Mengden avfall som skal fjernes og deponeres er anslått til inntil 5 000 tonn.

Deponiløsningen er planlagt med et langsiktig sikkerhetsperspektiv på minimum 1 000 år.

Norsk Nukleær Dekommisjonering (NND) er oppdragsgiver for prosjektet og vil overta

eierskap, drift og oppfølging av sarkofagdeponiet etter ferdigstillelse.

NND har inngått avtale med AF Decom, som har engasjert Norconsult (reguleringsplan og geoteknikk), Bergfald Miljørådgivere og Kemakta (konsekvensutredning og radiologi) som faglige underleverandører.

Faktiske opplysninger

Etablering av deponi for lavradioaktivt avfall i form av sarkofag krever regulering etter plan- og bygningsloven, samt tillatelser etter strålevernlovgivningen. Opprydding og graving i forurensset grunn forutsetter også tillatelse etter forurensningslovgivningen.

Forholdet til kommuneplanen

Planområdet er i kommuneplanens arealdel (2020–2030) avsatt til LNFR-formål, næringsområde (N21 Ulefoss Mekaniske), samt idretts- og friområde langs Norsjø. Deler av området ligger innenfor hensynssoner for flom (H320), strålingsfare (H330_S) og båndlegging etter naturvernlovgivningen (H720_18).

Planforslaget avviker fra kommuneplanen og har derfor vært behandlet med eget plan- og utredningsprogram og konsekvensutredning.

Omregulering til deponiformål er i strid med kommuneplanens arealdel. Tiltaket er likevel vurdert som nødvendig og hensiktsmessig, da det bidrar til opprydding i lavradioaktiv forurensning og oppfyller pålegg fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA).

Planområdet

Planområdet er 47,9 daa stort og er lokalisert ved Norsjø, 1,3 km øst for Ulefoss sentrum. Planområdet omfatter bl.a. eksisterende virksomhet Ulefoss Mekaniske AS, som har hatt virksomhet her siden 1984. Foreslått planavgrensning omfatter eiendommer som eies av Telemark fylkeskommune, og tar også med litt av innsjøen Norsjø i nordre del.

Tiltaket og konsekvensutredning

Tiltaket er vurdert gjennom konsekvensutredning, som konkluderer med at tiltaket samlet sett gir en positiv konsekvens. Dette begrunnes med at eksisterende lavradioaktiv og annen forurensning fjernes fra grunnen og sikres på en kontrollert og permanent måte i en tett betongkonstruksjon. Tiltaket bidrar dermed til redusert risiko for spredning til miljø og vassdrag, herunder Norsjø, som benyttes som drikkevannskilde.

Tidslinje

Dato	Prosess
03.12.2024	Planinitiativ til kommunen
22.01.2025	Oppstartmøte med Nome kommune
03.04.2025	Plan- og utredningsprogram behandlet i SU, sak 013/25
14.04.2025 - 23.05.2025	Offentlig ettersyn plan- og utredningsprogram
19.06.2025	Plan- og utredningsprogram vedtatt i Nome kommune
04.07.2025	Plan- og utredningsprogram fastsatt i DSA
30.10.2025	Førstegangsinnsendelse til kommunen
20.11.2025	Førstegangsbehandling av planforslaget i

	Samfunnsutviklingsutvalget
21.11.2025- 12.01.2026	Offentlig ettersyn planforslag
15.01.2026	Avklaringsmøte med Nome kommune, forslagstiller og konsulenter til forslagstillers, angående innkomne merknader.

Innkomne merknader

Det er mottatt uttalelser fra statlige og regionale myndigheter. Ingen instanser har fremmet innsigelse til planforslaget. Merknadene har i hovedsak omhandlet samfunnssikkerhet, flom- og overvannshåndtering, anleggsfase, trafiksikkerhet, drikkevann og håndtering av lavradioaktiv forurensning.

På bakgrunn av merknadene er det gjennomført et tett samarbeid mellom forslagstillers, konsulenter og Nome kommune. Dette har resultert i presiseringer og nye bestemmelser i reguleringsbestemmelsene, blant annet knyttet til:

- sikkerhetsklasse F3 og dimensjonering for flom
- krav til overvannshåndtering og flomveger
- trafiksikkerhet i anleggsfasen
- kartlegging og håndtering av naturlig forekommende radioaktive stoffer (NORM)
- sikring av drikkevannskilder i anleggsfasen

Kommunedirektøren vurderer at merknadene er tilfredsstillende ivaretatt gjennom disse endringene, og at planforslaget er forbedret og presisert som følge av høringsprosessen.

Oppsummering av innkomne merknader

Merknad/høringsinnspill	Endring i bestemmelsene.	Kommentar kommunedirektør.
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) DSB har innsigelseskompetanse i plansaker som berører farlige stoffer, brannsikkerhet, underjordiske anlegg og tilfluktsrom, og samarbeider med Statsforvalteren om oppfølging av samfunnssikkerhet. Dersom planen gjelder eller kan komme til å gjelde storulykkevirksomhet, bes saken oversendt DSB på nytt med tydelig angivelse av hva det bes om uttalelse til.	Ingen endring i planbestemmelsene.	DSB har orientert om sitt ansvarsområde og at Statsforvalteren har en koordinerende rolle i plansaker knyttet til samfunnssikkerhet. Det er ikke reist konkrete innsigelser eller krav om endringer. Kommunen vurderer at planforslaget ivaretar hensynet til samfunnssikkerhet gjennom øvrige fagmyndigheters uttalelser og gjeldende regelverk.
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) <u>Flom og sikkerhetsklasse</u>	Tillegg i bestemmelsene pkt. 4.4: krav om sikkerhetsklasse	Kommunen anbefaler endringene i bestemmelsene som følge av NVEs

NVE tar til etterretning at det er grunt til berg og ikke fare for områdeskred, har ingen merknader til flomvurderingene, men anbefaler at tiltaket vurderes i sikkerhetsklasse F3 på grunn av mulig forurensningsfare ved storflom. NVE understreker behovet for tidlig og detaljert avklaring av overvannsløsninger i reguleringsplanen og minner om at kommunen har ansvar for å ivareta flom-, skred- og overvannsforhold. <u>Overvannshåndtering</u> NVE understreker at overvannshåndtering må avklares tilstrekkelig detaljert allerede på detaljreguleringsnivå, inkludert dimensjoneringsgrunnlag og lokalisering av flomveger. Det anbefales å prioritere åpne og naturbaserte løsninger, og eventuelle alternative løsninger må begrunnes.	F3 og dimensjonering for minimum 1000-års flom, basert på flomnivå +20,8 m.o.h. (NN2000) inkludert sikkerhetspåslag. Tillegg i bestemmelsene pkt. 2.4 om lokal overvannshåndtering, åpne og naturbaserte løsninger, dimensjonering for minimum 200-års nedbør med klimafaktor, og sikring av flomveger.	uttalelse om flom og sikkerhetskrav. Krav om plassering i sikkerhetsklasse F3 og dimensjonering for minimum 1000-års flom, basert på flomnivå +20,8 m.o.h. (NN2000) inkludert sikkerhetspåslag, vurderes som nødvendige tiltak for å sikre tilstrekkelig flomsikkerhet og redusere risiko for forurensning. Kommunen vurderer NVEs merknader som viktige for å sikre helhetlig overvannshåndtering allerede på detaljreguleringsnivå. Bestemmelsene er supplert i tråd med statlige planretningslinjer for klima og energi.
Statens vegvesen Planforslaget vil ikke medføre økt trafikk utover anleggsfasen, og trafikksikkerhet samt trafikkmengde i denne perioden skal kartlegges og vurderes. Det forutsettes at nødvendige trafikksikkerhetstiltak følges opp før anleggsstart, og det er ingen øvrige merknader til planforslaget	Ny bestemmelse pkt. 2.9 om vurdering av trafikkbelastning og trafikksikkerhet i anleggsfasen, samt krav om midlertidige trafikksikkerhetstiltak ved behov	Kommunen deler Statens vegvesens vurdering av at anleggsfasen kan medføre midlertidige trafikksikkerhetsutfordringer. Ny bestemmelse sikrer at forholdene vurderes og håndteres før anleggsarbeid igangsettes.
Telemark fylkeskommune–kulturminne Opprinnelig planområde omfattet deler av Norsjø og ble sendt til Norsk Maritimt Museum for vurdering av automatiske fredete kulturminner under vann.	Ingen endring i plan.	Reguleringsgrensen er trukket tilbake fra Norsjø, og planområdet berører ikke lenger områder med ansvar for Norsk Maritimt Museum. Behovet for arkeologiske undersøkelser under vann er dermed bortfalt. Kommunen

Etter at reguleringsgrensen ble trukket tilbake og området ikke lenger omfatter innsjøareal, bortfalt behovet for arkeologiske undersøkelser under vann.		vurderer at kulturminnehensyn er ivaretatt.
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark Statsforvalteren har vurdert oversendte planforslag og ser at tidligere bemerkninger til varsel om oppstart er ivaretatt. Fagavdelingene vurderer at planen ikke er i vesentlig konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser, og har ingen ytterligere merknader.	Ingen endring i plan.	Statsforvalteren vurderer at planforslaget ikke er i vesentlig konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser, og at tidligere merknader er ivaretatt. Kommunen tar uttalelsen til orientering.
Direktoratet for strålevern og atomikkerhet (DSA) DSA påpeker at området har høy naturlig bakgrunnsstråling, og at graving i masser med NORM kan generere radioaktivt avfall og utslipp som må kartlegges og håndteres i henhold til gjeldende forskrifter. Virksomheten må sikre at stråledosen til befolkningen holdes lav, særlig med tanke på at Norsjø er drikkevannskilde, og DSA kan stille vilkår ved tillatelse til håndtering av radioaktivt avfall.	Ny bestemmelse pkt. 2.8 om kartlegging av naturlig forekommende radioaktive stoffer (NORM) før gravearbeider og krav til forsvarlig håndtering av radioaktive masser i anleggsfasen.	Kommunen vurderer DSAs innspill som sentrale for å redusere risiko for spredning av radioaktiv forurensning. Bestemmelsene er supplert for å sikre kartlegging, kontroll og miljømessig forsvarlig håndtering i tråd med gjeldende regelverk.
Mattilsynet Mattilsynet forventer at det gjennomføres nødvendige avbøtende tiltak også i anleggsfasen. Dette for å hindre forurensning av drikkevannskilder. De forutsetter at eksisterende vannledninger innenfor planområdet kartlegges og hensyntas, slik det står i planbeskrivelsen. Mattilsynet vurderer at risiko for forurensning av Norsjø og den private grunnvannsbrønnen bare kan knyttes til anleggsfasen.	Ny bestemmelse pkt. 2.7 om krav til avbøtende tiltak i anleggsfasen for å hindre forurensning av drikkevannskilder, inkludert Norsjø og privat grunnvannsbrønn, samt tiltak mot spredning av radioaktive stoffer.	Kommunen deler Mattilsynets vurdering av at risiko for forurensning hovedsakelig er knyttet til anleggsfasen. Bestemmelsene er styrket for å sikre at nødvendige avbøtende tiltak faktisk gjennomføres og følges opp.

I forbindelse med tiltaket skal det blant annet etableres en midlertidig anleggsvei, det skal sprenges, graves, masser skal flyttes og det skal bygges en stor betongkonstruksjon. Slik det står i konsekvensutredningen, kan disse aktivitetene føre til forurensing av vannmiljø. Det er viktig å etablere avbøtende tiltak for å hindre at dette skjer. De avbøtende tiltak som er listet opp i plandokumentasjonen er gode tiltak for å sikre mot forurensning av drikkevannskilder i anleggsfasen, men det fremgår ikke at det er planlagt å innføre disse avbøtende tiltakene, verken i planbeskrivelsen eller i planbestemmelsene. Mattilsynet vurderer at det er en reell risiko for forurensing av både Norsjø og den private brønnen i forbindelse med anleggsfasen. For å beskytte disse drikkevannskildene, forventer vi at det innføres nevnte avbøtende tiltak og sikrer gjennomføring av disse i bestemmelsene.		
---	--	--

Økonomiske konsekvenser

Området hvor selve sarkofagen skal plasseres skal skilles ut fra fylkeskommunen sin eiendom. NND skal ha eierskap over og ansvar for sarkofagen og eiendommen. Tiltaket har ikke noen økonomiske konsekvenser for Nome kommune.

Miljø- og klimakonsekvenser

Prosjektet handler om å finne, grave opp og sikre det lavradioaktive avfallet etter Søve gruver. Sikring skal skje gjennom plassering i en tett betongkonstruksjon (sarkofagen). Denne skal sikre trygg forvaring av det lavradioaktive avfallet i 1000 år. Etter at prosjektet er gjennomført skal det ikke lenger være behov for begrensninger i bruken av området knyttet til lavradioaktivt avfall.

Det er viktig å nevne at det finnes kortvarige konsekvenser for naturen i planområdet.

De kortsiktige konsekvensene av tiltaket innebærer inngrep i naturen, herunder felling av trær, ødeleggelse av grevlinghi og etablering av midlertidig infrastruktur. Dette vil føre til en reduksjon i naturmangfoldet, spesielt påvirkning på rødlistede arter og dyreliv. Det vurderes imidlertid at området vil ha evne til selvreparasjon, og at naturen vil reetablere seg etter fullført opprydding.

Vurdering

Kommunedirektøren har gjennomgått alle innkomne uttalelser fra offentlige myndigheter. Uttalelsene omfatter blant annet samfunnssikkerhet, flom- og skredfare, overvannshåndtering, trafiksikkerhet i anleggsfasen, kulturminner, strålevern, lavradioaktiv forurensning samt hensynet til drikkevannskilder.

Innspillene har i stor grad vært faglige presiseringer og anbefalinger. Det er ikke fremmet innsigelser til planforslaget. Der uttalelsene har pekt på behov for tydeligere eller strengere krav, er dette fulgt opp gjennom konkrete endringer i reguleringsbestemmelsene.

Merknader fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er fulgt opp ved at bestemmelsene er supplert med tydelige krav til flomsikkerhet, herunder plassering i sikkerhetsklasse F3 og dimensjonering for minimum 1000-års flom. Videre er det innarbeidet detaljerte bestemmelser om overvannshåndtering, med krav om åpne og naturbaserte løsninger, dimensjonering for framtidige nedbørforhold og sikring av flomveger allerede på detaljreguleringsnivå.

Innspill fra Statens vegvesen er fulgt opp gjennom ny bestemmelse som stiller krav om vurdering av trafikkbelastning og trafiksikkerhet i anleggsfasen, samt gjennomføring av nødvendige midlertidige trafiksikkerhetstiltak før anleggsarbeid igangsettes.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) og Mattilsynet har særlig pekt på risiko knyttet til anleggsfasen, herunder håndtering av naturlig forekommende radioaktive stoffer (NORM), forurensning av vannmiljø og beskyttelse av drikkevannskilder. Disse forholdene er fulgt opp gjennom egne bestemmelser som stiller krav om kartlegging av NORM før grave- og sprengningsarbeider, samt krav om avbøtende tiltak som skal hindre spredning av lavradioaktive stoffer og forurensning av Norsjø, vassdrag og privat grunnvannsbrønn.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark vurderer at planforslaget ikke er i konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser, og at tidligere merknader er ivaretatt.

Telemark fylkeskommune har avklart at reguleringsendringer har medført at behovet for arkeologiske undersøkelser under vann er bortfalt. Disse uttalelsene gir etter kommunedirektørens vurdering støtte til at planforslaget er tilstrekkelig utredet og tilpasset overordnede hensyn.

Kommunedirektøren vurderer samlet sett at alle relevante uttalelser er tatt med og ivaretatt i reguleringsbestemmelsene, og at planforslaget nå gir et tydelig og forpliktende rammeverk for både gjennomføring av tiltaket og håndtering av risiko i anleggs- og driftsfase. Planen anses dermed som tilstrekkelig avklart til å legges fram for politisk behandling og endelig vedtak. Endringene i planbestemmelsene er i vedlegg merket med rød skrift. Når planen er vedtatt, vil disse endres til svart skrift.

Oppsummering/konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at detaljreguleringsplan for Søve gruve vedtas etter plan- og bygningsloven § 12-12. Planprosessen har vært grundig, transparent og godt forankret hos berørte myndigheter, og planforslaget fremstår som gjennomarbeidet og gjennomførbart.

Ulefoss, 26.01.2026

Kommunedirektøren